

EURÓPA

Človek by si ľahko mohol pomyslieť, že *starý kontinent*, ako sa niekedy Európa nazýva, nemôže v dnešnej dobe cestovateľov už ničím prekvapiť. Nebyť Tima, sympatického chlapca, ktorého som stretla hneď v prvý deň svojho putovania, asi by som si Európu tiež veľmi neprezrela a ponáhľala sa radšej na nejaké divokejšie miesta. No to by som tomu dala! Veď tento svetadiel ma prekvapil svojou pestrosťou a množstvom zákutí, kde príroda stále jasne víťazí nad človekom.

↓ Kráľovstvo ľadových obrov Eisriesenwelt

Neďaleko Salzburgu som sa ocitla v naozajstnej ríši ľadu. Jeden kilometer dlhý úsek tunajšieho jaskynného systému tvoria ľadové steny s hrúbkou až 20 metrov a ľad tu doslova kraľuje – nájdete tu ľadové stĺpy, ľadové sochy, ľadové oblúky, mosty, kopce, tunely aj plošiny... My sme sa tam dostali najprudšou lanovkou v Rakúsku, ktorú vám vrelo odporúčam.

→ Do hĺbín Bielovežského pralesa

Prales – a v Európe?! Na pomedzí Poľska a Bieloruska sme sa do jedného (vlastne až posledného) zatúlali. Medzi stáročia starými stromami, tlejúcimi kmeňmi a svetielkujúcimi pňami sa ukrývajú dávni vládcovia európskej prírody – majestátne zubry. Väčší strach mi však naháňali medvede a vlky, ktorým sa tu darí rovnako ako za starých čias.

Medzi kontinentmi v jazere Þingvallavatn

Na Islande sme s Timom nevychádzali z údivu! Divoká príroda je tu plná sopiek, gejzírov s horúcou vodou, hôr a jazier. Najväčšie jazero, nazývané Þingvallavatn, vzniklo naozaj pradávno – tak, že sopečná láva prehradila miestne pramene. Potopili sme sa až na dno do slávnej pukliny Silfra, kde sa stretávajú dve tektonické platne – eurázijská a euroázijská. Plávali sme tak medzi kontinentmi!

↑ Optimisticky v Optimistickej jaskyni

Ukrajinskú Optimistickú jaskyňu sme sa ani nepokúšali prejsť celú – je totiž dlhá vyše 250 kilometrov a geológovia v nej stále nachádzajú dosiaľ neznáme chodby! Jej návšteva rozhodne stojí za to, pretože sa tu tvoria sadrovcové kryštály, ktoré hrajú všetkými farbami. V spleťtom labyrinte chodieb však neradno zablúdiť...

→ Nebezpečné Camino del Rey

Ferata Camino del Rey na juhu Španielska sa pýši prezývkou *chodník smrti*. Ešte nedávno bola táto ferata z dôvodu častých úmrtí neopatrných turistov uzavretá. Dnes ju ale našťastie tvoria nové chodníky s istiacimi lanami a bezpečnostným zábradlím.

GEOGRAFICKÉ REKORDY:

Najväčšie európske more:

Stredozemné more – **2 556 000 km²**.

Najväčší európsky ostrov:

Veľká Británia – **216 777 km²**.

Najväčšie európske jazero:

Ladožské jazero v Rusku – **18 135 km²**.

Najhlbšia európska priepasť:

Hranická priepasť v Českej republike – je dokonca najhlbšou zatopenou sladkovodnou jaskyňou na svete. Na jej dno sa zatiaľ ešte nikto nedostal. Dosiaľ zmapovaná hĺbka je **404 m**.

Najdlhšie európske pohorie:

Ural – **2 400 km**.

Ural je zároveň jedným z najstarších pohorí Európy. Okrem iného tvorí prírodnú hranicu medzi Európou a Áziou.

Via ferrata v Dolomitoch

V talianskom pohorí Dolomity mi Tim ukázal feraty – turistické cesty horským terénom, kde vám pri zdolávaní nebezpečných úsekov pomáhajú istiace oceľové laná, rebríky, železné stĺpy a ďalšie ľudské výtvy. A pretože v Dolomitoch natrafíte ako na horské lúky, tak aj na skalné masívy s ľadovcami a nehostinné sutinové polia, výhľady z tunajších ferát boli naozaj pestré.

EURÓPA

1.

Sahara na severe Európy

Nikdy by mi nenapadlo, že sa v Pobaltí budem plahočiť medzi horúcimi piesočnými dunami, ale na Kuršskej kose, uzulinkom polostrova na juhu Litvy, je to možné! Krajina tu pripomína Saharu: od jedného pobrežia k druhému sa tiahnu dlhé piesočné duny. Ale pozor, sú pohyblivé! Neradno preto schádzzať z drevených chodníčkov určených návštevníkom!

2.

Medzi podmorskými sieťami

Neďaleko gréckeho pobrežia sa nachádza najhlbšie miesto v Stredozemnom mori, nazývané Kalábrijská priekopa. Siahla až do hĺbky 5 267 metrov! V takýchto temných a chladných hĺbinách, kam nikdy nedosiahnu slnečné lúče, žijú tí najdesivejší obyvatelia morí – všemožné drsnokožce s vycerenými zubami, bodcami a svetielkujúcimi tykadlami... Podľa mňa vyzerajú ako pekelné príšery, ale čo si asi ony myslia o nás...

3.

Tajomstvo najstrašidelnejšieho lesa

Rumunsko nie je povestné len grófm Drakulom. V jeho vlasti sme sa dostali aj k lesu Hoia Baciu, kam nám ale miestni rozhodne neodporučili vojsť. Z rozprávania o ľuďoch, ktorí tu navždy zmizli, prípadne sa stretli s rôznymi strašidelnými bytosťami alebo sa vrátili zranení, zostanúť či znetvorení (bez toho, aby si pamätali, čo ich postretlo), mi od hrôzy vstávali vlasy dupkom!

NÓRSKE MORE

4.

Diera do pekla

Na severe Ruska v druhej polovici 20. storočia vedci vyhlbili najhlbší vrt na svete, ktorý siaha do neuveriteľných 12 kilometrov pod povrch Zeme! Rusi tu vykonali množstvo výskumov a nakoniec vrt v roku 1992 uzavreli. Timo mi pri prehliadke vrtnej veže porozprával legendu, podľa ktorej sa vedci prekopali až do pekla, odkiaľ počuli strašné náreky!

7.

Po kolena v blate

Mamička by teraz určite zalomila rukami, hovorila som si, keď som sa – celá od bahna – driapala na jeden z ostrovčekov v holandskej časti národného parku Waddensee. Waddensee je pobrežná zóna Severného mora, ktorá sa odtiaľ tiahne až k Dánsku. Je preslávená veľkými odlivmi, počas ktorých môže človek doslova chodiť po morskom dne. Rozhodne ale nečakajte, že sa odtiaľ vrátite suchí a čistí, a radšej si pribalte náhradné ponožky!

8.

Na dohľad od Mont Blancu

Pohľad na najvyšší vrch Európy sme si vychutnali z množstva vyhládok v okolí Chamonix. Keďže sa tu nachádza lanovka s najväčším prevýšením na svete, oplatí sa vystáť si tunajšie dlhé rady – a potom si už môžete užívať mostíky a chodníky medzi horami a ľadovcami. Alpy sa dajú vidieť dokonca aj cez sklenú podlahu jednej z vyhládok. Ale pozor: budete v takej výške, že po vystúpení z lanovky vám – rovnako ako mne – nepríjemne zaľahne v ušiach!

9.

Cesta s najkrajším výhľadom

V Európe sme vyskúšali aj jazdu na bicykli v náročnom teréne. Grossglockner Hochalpenstrasse, vysokohorská cesta, je otvorená pre autá, bicykle aj peších – a práve pre cyklistov býva výstup najzložitejší. Veď cesta sa kľukatí strmo hore, vedie aj cez horské vrcholky a miestami nestretnete ani živú dušu. Zato sa pokocháte výhľadom na horu Grossglockner a na ľadovec Pasterze.

10.

Rozzúrené býky v Pamplone

Mali sme šťastie – do španielskej Pamplony sme dorazili začiatkom júla, keď sa tu koná jedna z najväčších slávností na svete. V úzkych uličkách starého mesta prebiehajú nebezpečné preteky, pri ktorých ľudia utekajú pred stádom rozzúrených býkov! Bol to pre mňa jeden z najnebezpečnejších zážitkov v celej Európe, ale miestni na svoju dávnu tradíciu nedajú dopustiť.

5.

4.

6.

5.

Kameň severských obrov

Cestou na vrchol nórskeho pohoria Kjerag sme nemohli minúť naozajstny unikát: dvojmetrový kameň Kjeragbolten, ktorý pred miliónmi rokov zostal zakliesnený v úzkej štrbine medzi dvoma skalnými masívmi. Takto zaseknutý vo výške 984 metrov ho tam nájdete dodnes. Je z neho nádherný výhľad na okolité fjordy, ale ruku na srdce: kto z vás by sa odvážil na kameň vyliezť?

6.

Farebné svetlá nad hlavou, horúčava vnútri a sneh všade naokolo

Vo Fínsku za bezmračných jesenných a zimných nocí nie je nič nezvyčajné, keď sa nad vami namiesto hviezd rozžiaria nekonečné farebné pruhy. Hovorí sa im *polárna žiara* a vo Fínsku častejšie aj *líščí oheň*. Tento prírodný úkaz sme pozorovali cez sklené dverka tradičnej fínskej sauny.

12.

Moherské útesy – hlavne nespádnúť!

Stáť na samom kraji útesu, hľadieť na šírý oceán a kamenisté ostrovčeky roztrúsené na horizonte... a troška sa aj báť, aby človek nespadol dolu... Toto sme s Timom zažili na západe Írska. Moherské útesy sa tu týčia do výšky 200 metrov nad hladinou Atlantiku a miestami sú takmer dokonale kolmé.

Vezuv – sopka, ktorá čaká

Pri návšteve Neapola nás pohľad na kráľovnú tunajšej krajiny takmer nikdy neopúšťal – sopka Vezuv totiž nad mestom vyčnieva do výšky úctyhodných 1 200 metrov. Dost často z nej stúpa dym, ktorý všetkým pripomína, že sopka len ticho drieme... a raz isto znova vybuchne.

11.

2.

STREDOZEMNÉ MORE

EGEJSKÉ MORE

ČIERNE MORE

STRATENÍ V LESE

Od smädu v lese asi nezomriete. Vody je tam dosť. Tú, čo tečie v potoku, je potrebné prevariť alebo nechať prefiltrovať na slniečku. Daždovou vodou, rosou, ale aj podozrivo zelenkastou vodou z machorastov môžete ovlažiť hrdlo hned'.

↓ Nocľah – najlepšie je zahrať sa do lístia

Staviate radi domčeky z polien, machu a papradí? Teraz vás čaká niečo podobné, akurát vo väčšom. Ideálne je pripraviť si miesto na spanie pri spadnutom strome alebo v diere po jeho koreňoch. No ešte lepšie – a zároveň omnoho ľahšie – by bolo nájsť jaskyňu. Dajte si však pozor, či ju už neobýva medveď, nemusel by byť z vašej návštevy práve nadšený.

↑ Jeleňom na stope

Oplatí sa hľadať a sledovať aj chodníčky, po ktorých lesom kráča zver – väčšinou vás dovedú k zdroju vody.

Stopercentne ekologická perina

Nech už si usteliete kdekoľvek, myslite na jednu vec: v noci môže byť vonku chladnejšie, ako ste zvyknutí z vyhriatej postele. Preto sa radšej zahrabte do lístia a spíte v polosede – tak by ste mali stratiť najmenej tepla.

→ Les z vás môže urobiť vegána

Nie každý sa narodil s lukom a šípom v ruke a dokáže loviť zajace a srnky. No to neznamená, že musí zomrieť od hladu. Živiť sa dá aj inak – človek sa môže jednoducho stať vegánom. Žihľavy, púpavy alebo hoci aj výhonky smriečkov by síce michelinskú hviezdičku asi nezískali, ale zasýtiť dokážu. A keď sa náhodou stratíte počas leta, môžete si pochutnať na lesných plodoch!

↑ Rýchly ako prasa?!

Diviak, rys, vlk, medveď... Najčastejšie sa v lese stretne s prvým z menovaných zvierat. Agresívne bývajú predovšetkým bachyne, keď sa starajú o malé prasiatka. A hoci sa vám môže také prasa zdať nemotorné a ťarbavé, vedzte, že je oveľa rýchlejšie ako vy. Na rozdiel od vás však nevie liezť po stromoch – a to by ste mali bez váhania využiť.

RADA NAD ZLATO

1.

Nepanikárte a zostaňte na mieste. Budete tak mať väčšiu šancu, že vás niekto nájde.

2.

Označte si svoj východiskový bod, ku ktorému sa budete neustále vracieť.

3.

Pri obhliadkach rozhodne nechodte ďaleko.

4.

Ak to bude potrebné, rozložte si oheň.

STRATENÍ V DŽUNGLI

O vodu džungľa nemá núdzu. Nachádza sa v tŕňoch a potôčkoch, ale veľa jej zdržiavajú aj rastliny – napríklad kmene bambusu, banánovníka alebo vínnej révy. Ale pozor: nie každá voda je na pitie vhodná! Keď je mliečne zafarbená, trpká zapácha alebo má horkastú či kyslastú chuť, je dosť možné, že by ste sa po jej požití otrávil. A o to zrejme nikto z nás nestojí.

Len pokoj!

V džungli si musíte každý svoj pohyb dobre rozmyslieť – akákoľvek zbytočne vydaná energia vám môže v dusnej tropickej klíme neskôr chýbať. Keď budete utekať pred jaguárom, ušetrené sily vám prídu vhod, uvidíte.

↓ Dávaj pozor, kam stúpaš!

V džungli sa rozhodne neoplatí ísť rovno za nosom. Môžete sa zatúlať ešte viac, prípadne šliaپnúť na jedovatého hada, škorpióna alebo chrobáka s poriadnymi hryzadlami. Och!

← Multivitamínový džús na dosah ruky

Kivi, banán, datle, avokádo, ananás... Všetko toto ovocie, ktoré poznáte zo supermarketov, rastie práve v trópech. Ako sa hovorí: stačí len natiahnuť ruku. Keby vás prepadla chuť na mäso, môžete sa pokúsiť o zázrak a uloviť hoci aj opicu. Veľké nádeje však do toho nevkladajte. Zato nájsť a lapiť jedlý hmyz by nemusel byť až taký problém – napríklad mravce. Toľko proteínov...

← Žišla by sa posteľ

V džungli nikdy nespíte priamo na zemi – vaše telesné teplo a vôňa môžu prilákať jedovité hady, chrobáky či inú háveď. Keď nič iné, postavte si aspoň pevnú podložku a poukladajte na ňu palmové listy. Ale pozor na kokosy! Ustlať si pod palmou sa môže zdať ako dobrý nápad, ale len dotedy, kým z nej nepadne kokosový orech priamo na vašu hlavu. Podobne sa vyhnite spánku v blízkosti vody – mohutný príliv vás môže raz-dva spláchnuť.

← Nedajte kožu lacno

Aj keď sa to môže zdať ako nezmysel, v hustom tropickom poraste by ste mali nosiť dlhé rukávy aj nohavice a takisto pevnú obuv. Vyhnite sa tak škrabancom od ostrých rastlín a budete aspoň čiastočne chránení pred dotieravým hmyzom či hadím uštipnutím.